
**KENYA NATIONAL EXAMINATION COUNCIL
REVISION MOCK EXAMS 2016
TOP NATIONAL SCHOOLS**

**KABARAK HIGH SCHOOL
KISWAHILI
KARATASI YA 3**

SCHOOLS NET KENYA
Osiligi House, Opposite KCB, Ground Floor
Off Magadi Road, Ongata Rongai | Tel: 0711 88 22 27
E-mail: infosnkenya@gmail.com | Website: www.schoolsnetkenya.com

---

KABARAK HIGH SCHOOL KCSE TRIAL AND PRACTICE EXAM 2016

102/3

FASIHI

KARATASI YA TATU

---

1. **SEHEMU YA A: SHAIRI (Lazima) (alama 20)**

Nimechoka

Nilivyofikisha hapa, na juu kupandishwa

Na kwa hila gani, au, zilipofungwa

Ncha za waya hii ngumu ya maisha, sijui.

Wanadamu wameinama. Wanasali kwa haraka sasa.

Utafikiri wanahesabu mchanga utakaojaza kaburi langu.

Vichwa vyeupe vinacheka. Kingine kinasema tena:

“Mnaliona Hilo! Joga!” Vichwa vinachela. Wanasali.

“Nyinyi nyote hamna akili! Mnaniudhi!

Hamwoni hali yangu!” Napiga kelele. Lakini vichwa

Havitishi, na wanadamu hawatingishiki.

Sauti ya baba inasema kwa msisitizo

“Najua utafika wakati itakulazimu kudondoka.

“Lakini unazo nguvu bado, na usikate tamaa,

Ila usitegemee kusifiwa au kusaidiwa;

Vichwa vyote hivi vilidondoka kutoka umbali huo,

Nawe kudondoka, utadondoka!

Ninaendelea kuning’inia. Nimechoka. Mikono

Inaniuma; hatari ya vitimbo. Vinacheka. Wanasali

Sasa wanaimba. Sitaki nyimbo zao; maana

Mimi bado nimeniong’inia na vitimbo having’oki.

Lakini pole pole ninaanza kutabasamu.

Sijafikia hatua ya kucheka; maana nimechoka,

Kichomi kimenipata na sijadondoka

Lakini najiona nimening’inia kama ndege

Aliyenaswa na mtego wa mtoto mdogo

Mimi, Lakini ni mwanadamu na akili zangu

Timamu. Ninaweza kudondoka, kama nikipenda.

Lakini ninaogopa chini yangu naona miti

Iliyochongwa ikifuata usawa wa waya hii,

Ikingoja kwa hamu, kama mshikaki kunichoma,

Kunitoboa na kufurahia kimya kimya,

Uzuri wa kupita katika mwili mwororo wa binadamu.

Lazima nishike kwa nguvu nisianguke kama kifurushi

Cha pamba cha mtoto mdogo kilichokwisha pimwa.

Mikono inaniuma, na waya imekwishanikata vidole.

Damu imetiririka hadi kwapani; kujipangusa siwezi.

Nimechoka. Kadiri niendeleavyo kunig'inia, ndivyo
Sura yangu ionyeshavyo vizuri alama za uchovu.
Ninatazama huku na huko kuwatafuta wenye huruma.
Lakini wanadamu wote wazima wanainamisha vichwa
Chini kama kwamba hawanijui; hata jamaa zangu!

Ninaendelea kuning'inia kama picha iliyotundikwa
Katika shamba la mawe, na mwenye shamba
Huvuta waya kutoka nyumbani, itingishike kuwatisha
ndege.

Machozi yananitoka, kuyapangua siwezi.
Ninajitahidi kutoa sauti kwa nguvu;
"Jamani e! Nisaidie! Ng'oeni hivyo vitimbo!"
Lakini wanadamu wameinama. Wanaanza sasa kusali.

Kati ya vitimbo, vichwa vinazuka ardhini
Ukweli wa maisha unakuwa kama ndoto ya uwongo.
Kichwa kimoja kinasema kwa sauti "Mnaliona Hilo!"
Halafu vichwa vyote vyeupe vinacheka. Ninashangaa.
Ninashangaa zaidi kusikia sauti ya baba
Ikicheka miongoni mwa vichwa hivyo vyeupe.
Siyaamini macho, siyaamini masikio, sikiamini kichwa.

Maswali:

1. Shairi hili ni la "udhanaishi" Fafanua kauli hii. (alama 4)
2. Eleza kwa kutoa mifano miwili, jinsi msanii alivyotumia tamathali zifuatazo (alama 6)
(a) Jazanda
(b) Uhuishi
3. Andika ubeti wa saba kwa lugha tutumbi. (alama 4)
4. Eleza maana ya mishororo "vichwa vyote hivi vilidondoka kutoka umbali huo, nawe kudondoka utadondoka". (alama 2)
5. Eleza umbo la shairi hili. (alama 4)

SEHEMU B: RIWAYA

Kidagaa Kimemwozea

1. "...usiniweke pembeni kama tanbihi, mimi na wanawake wenzangu kama wanaume wengine wafanyavyo waandikapo..."
a) Fafanua muktadha wa dondoo hili (alama 4)
b) Fafanua mbinu mbili za uandishi zilizotumika hapa (alama 2)
c) Hakiki usawiri wa wahusika wa kike katika riwaya hii (alama 14)
2. Wananchi wa Tomoko wamesalia katika ndoto ya uhuru. Dhibitisha ukweli wa kauli hii. (alama 20)

TAMTHILIA

Mstahiki Maya

3. "Si ninyi nd'o mjuao wanangu!.. nilikiona afadhali".
(a) Eleza muktadha wa maneno haya (alama 4)
(b) Taja na utolee mifano ya mbinu zozote mbili za uandishi zilizotumika katika kifungu hiki. (alama 4)

(c) Fafanua maudhui yanayorejelewa na dondoo hili. (alama 12)

4. "Mtu huvuna alichopanda.Ukipanda pojo huwezi kuvuna kunazi.

a) Eleza muktadha wa dondoo hili. (Alama 4)

b) "Ukipanda pojo huwezi kuvuna kunazi" ina maana gani kulingana na muktadha huu.

(Alama 6)

c) Taja na ueleze matendo mengine manne ya kuonyesha kuwa walipanda pojo na kuvuna pojo si kunazi. (Alama 8)

d) Taja tamathali za usemi zilizotumiwa katika dondoo hili. (Alama 2)

SEHEMU YA D: HADITHI FUPI

Damu Nyeusi na Hadithi Nyingine

Ken Walibora na Said A.Mohaned

Jibu swali la 5 auna 6

5). "Kama alivyoshinda nani Yule....nunez?"

a) Liweke dondoo hili katika muktadha wake. (Alama 4)

b) Linganua sifa nne za msemaji na msemewa katika dondoo hili. (Alama 8)

c) Kwa kurejelea hadithi nzima eleza hisia za utamaduni ulipitwa na wakati. (Alama 6)

d) Ni mbinu zipi za lugha zilizotumika katika dondoo hili? (Alama 2)

6). Mwanamke katika diwani ya Damu Nyeusi na Hadithi Nyingine amepewa nafasi finyu.

Fafanua kwa kuzingatia hadithi zozote nne. (Alama 20)

SEHEMU YA E.FASIHI SIMULIZI (Alama 20)

7. a) Eleza maana ya maghani (alama 2)

b) Fafanua sifa nne za maghani (alama 4)

c) Taja njia zozote nne za kuhifadhi kazi za fasihi simulizi katika jamii. (alama 4)

d) Fafanua hatua za ukusanyaji wa data katika fasihi simulizi (alama 5)

e) Eleza matatizo yanaokabili fasihi simulizi katika jamii ya sasa (alama 5)